

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasovu, piat'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Joi'a si Dumineca'.

Fretiul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28. franci.

Anulul XII

Joi, 10 Octobre 28 Septembre

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondent.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscrise nu se
retramitu.

Nr. 77.

1878.

Austro-Ungari'a si slavismulu.

Brasovu, 9 Octubre, 1878.

Cris'a ministeriala austro-ungara a produs uo impresa si adena si in tierile esterne. Press'a din afara, care intotdeauna a urmarit cu atentiune tota fazele politicei interioare si esteriore ale monarhiei nostre, este de acordu, ca cris'a actuala poate avea urmarile cele mai seriose. Diuariile parisiene cu deosebire dau o mare importanta evenimentelor, ce se petrecu de presentu in interiorul imperiului austro-ungaru.

Francesii, de candu au fostu siliti a parasirolul conducatoriu, ce'lui aveau in Europa, pri-
vescu cu mare ingrigire la ori-ce schimbare in relatiunile interioare seu esteriore ale statelor europene, deca acesta schimbare are unu caracteru radicalu. In casulu de facia francesii era si temu, ca in Austro-Ungari'a se prepara o asemenea schimbare radicala, ca s'ar poté chiaru, ca regimulu constitutionalu din Ungari'a se fia inlocuitu de absolutismu si de aceea se intréba ingrigiti, ca ore ce urmari va avea acesta pentru Europa. Unul din diuariile conservative cele mai moderate, „La Patrie“, vede in cris'a din Budapest a chiaru preludiul unei straformari a monarhiei austro-ungare intro monachia „austro-slava“.

Desi lucurile inca n'au ajunsu asia departe, trebuie de alta parte se marturisim, ca assertiunea diuariului „La Patrie“ nu este scosa numai din ventu, ci si are indreptatirea sa necontestabila in situatiunea reala a monarhiei nostre. Locuita mai multu de jumetate de poporatuni slave vigurose, c'unu simtiemntu nationalu forte deceptatu, incurata intr'o actiune esterioara, a careia scopu finalu nu poate fi altulu, decatu ancesiunea catorva altoru provincii slavice de pe peninsul'a balcanica, Austro-Ungari'a se vede impresurata din tota partile de acestu elementu. Slavii de sudu nu mai puçinu ca slavii de nordu sunt astadi unu factoru, cu care trebuie se socotesca ori-ce barbatu de statu alu monarhiei, deca voiesce ca ceea ce a zidit astadi se nu véda earasi darimandu-se mane.

Déca principiele salutarie de egala indreptatire, ce au fostu proclamate de repetitive-ori din inaltimia tronului, dela 1860 incóce, ar' fi potutu prinde radacina in monachi'a nostra, astadi nu ar' mai poté esiste temere, ca acestu imperiu va deveni inca unu imperiu slavicu. Numai unu sistem de suprematia nationala ca celu presentu a potutu se provoce o asemenea temere. Slavii liberi si egalu indreptatiti potu deveni unu scutu poternicu alu libertatii tuturoru poporeloru acestei monarhii. Numai slavii suprematisati, scurtati in drepturile loru, potu se insufle temere elementelor, cari se credu chiamate dela provedintia a domni preste ei.

In ce stadiu se afla astadi relatiunea dintre slavi si natiunile domuitore, germani si maghiari, nu e de lipsa a-o mai spune, ca-ci cetimur pe fiecare di si trebuie se ne convingem, ca aceste relatiuni sunt catu se poate de rele si ca in adeveru insufle cele mai mari ingrijiri tuturoru acelor'a, cari tienu ca esistint'a si intarirea monarhiei nostre este necesara pentru libertatea Europei.

Déca ar' mai fi lipsa de a documenta, ca cestiunea orientala a afilu monachi'a nostra nepregatita in intru, déca ar' mai cere careva noue dovedi, l'amu indreptá numai se mérga in diet'a din Prag'a, se auda ce se vorbesce acuma acolo. E forte semnificativu pentru situatiunea ce ne-a creat'o egemonia maghiaro-nemtilor, ca intr'unu momentu, candu maghiarii nu mai sciu, cumu se scape de imbracirosiare unei Croatie mari, ceho-slavii din regatul Boemiei provoca pe conlocutorii loru germani la o alianta in contra egemoniei maghiare.

Intrarea in actiune a boemiloru tocmai in momentele critice de facia poate in adeveru se aiba consecintie seriose, ca-ci anevoie va remane fara

efectu asupra constituirei noului ministeriu austriacu si ori pe care facia amu intérce lucrulu, nu potemu desparti cris'a de dincóce, de cea de dincolo, nu potemu se ne inchipuimu o desnodare multiamitor a incuraturilor in Ungari'a decatu numai in legatura cu evenemintele din Austria. Slavismulu dela nordu si slavismulu dela sudu s'a pus in miscare si numai o mare prudintia, seu unu mare norocu ne poate scapá din cataclism'a acesta, fara o sguduire a intregului edificiu de statu.

Cris'a ministeriala in Ungari'a.

Foi'a oficiala din Budapest a publica autografulu Maiestatii Sale cu data Vien'a 3 Oct. a. c., prin care monarchulu primesce demissiunea ministrului de finacie Szell, esprimendu recunoscintia pentru servitiele sale fidele si provocandulu a duce mai departe afacerile ministeriului pana la alta hotarire; totodata anuncia „Budapesti Közlöny“, ca Maiestatea S'a a binevoitu a primi si demisiunea intregului ministeriu ungurescu la 4 Octobre, ordonandu dintr'odata, ca singuracii ministri se si continue activitatea loru oficiala de pana acum, pana la numirea noului ministeriu.

Va se dica, cris'a a devenitu serioasa si nu este numai o comedie, cumu diceau la incepantu foile maghiare opositiunale. Totu isi au timpulu loru, si comedie se potu jocá in timpuri normale, candu inse sangele filoru unei tieri, cari se lupta pentru o causa straina simtiemntelor loru, curge sirio, candu tiéra preste acesta este bantuita de o calamitate finanziaria din cele mai mari, candu este amenintiata din tota partile, nu mai poate fi vorba de gluma. Situatiunea tieriei unguresci niciodata n'a fostu mai critica si mai serioasa ca acuma.

Déca domnesce parerea generala, ca deocamdata earasi Tisza va fi insarcinatu cu formarea ministeriului, acesta nu este numai unu manevru, ci o dura necessitate. Nu se gasesce altulu, care pentru momentu se cuteze a luá asuprasi grav'a responsabilitate, ce apasa pe umerii ministrului Tisza, nu se incumeta nici unulu a primi mostenirea cabinetului presentu, fora se scie mai inainte, déca nu cumva passive sunt mai mari, decatu activele. In monachi'a nostra de cativa ani incóce totu pare ca se facu numai de sil'a impregiurilor. Abia inchieraramu nou'a „impacare dualistica de sila“ si acumu ne aruncă actiunea bosniaca intr'o situatiune, care ne face se jocamu, dupa cumu ne canta comandanii militari din Bosni'a, fora a mai avea resonu de a ne plange, ca-ci cine a disu odata A, trebuie se dica si B. Adeveratu, ca maghiarii in deosebi isi baséza protestele loru pe aceea, ca ocupatiunea Bosniei s'ar' fi efectuatu fora consimtiementulu parlamentului ungurescu. Dér' ore nu a fostu parlamentulu acesta, care pana in momentulu celu din urma a spriginitu politic'a lui Andrásy si Tisza, cu totu, ca a potutu prea bine se véda, ce directiune a luat si unde poate se duca? Este unu reu testimoniu, ce'lui dau meetingurile si congregatiunile comitatense maghiare parintiloru patriei din „Sándor utza“, déca ii tiene atatu de scurti la vedere, ca se nu véda nici trei pasi inaintea nasului loru. Deputatii pentru aceea au fostu alesi, ca se vegheze asupra intereselorloru tierii si se nu lase a fi pacaliti. A sustiné acuma, ca au fostu insielati prin credintia, ca ocupatiunea se va face in intielegere cu „fratii turci“, este déca nu o absurditate celu puçinn o copilaria. Ori care omu cu mintea senatosa trebuica se prevéda si casulu, ca Turcia se va opune, ca-ci i se rapeau doue din provinciele sale cele mai frumose, si apoi amicitia comitelui Andrásy, care cochetá necontentu cu Bismarck si cu Gorciacoff, a fostu in tota vremea forte problematica pentru inalt'a Pórt'a.

Mai bine se oglindéza starea lucrurilor dupa demissiunea cabinetului din espunerea ce a facut'o

Szlávy monarchului, de catra care a fostu primitu in audientia Sambata séra. Maiestatea S'a ia descoperit mai antaiu, ca primesce demissiunea cabinetului intregu si l'a provocatu pe densulu (Szlávy) a formá unu nou cabinetu. Szlávy a refusat, dicindu, ca senatatea nu-i concede a primi acesta missiune onoratória, a espusu dupa aceea monarchului, ca intre tota cestiunile ce a mai ardetória e cea bosniaca. Acesta inse nu se poate resolvi numai de catra ministeriulu si parlamentulu ungurescu, ci pentru aplanarea ei e de lipsa consimtiementulu ambelor guverne si parlamente ale monarhiei. Inainte de tot este d'er' necesaria o intielegere cu ministrii austriaci. Acuma e cunoscutu, ca si ministeriulu austriacu a demissionatu; ce ministeriu va veni in locui inse nu se scie; lipsesce prin urmare factorulu, cu care se te poti intielege. Sub asemenei impregiurari, dice Szlávy, nu remane alt'a, decatu că ministeriulu Tisza se duca mai de parte afacerile si fora ministrul de finacie pana la intruirea camerelor. Cabinetul presentu, care a acceptat si a spriginitu politic'a comitelui Andrásy, poate mai bine ca ori-care se apere politic'a acesta in parlamentu, si se dé deslusire in parlamentu asupra cestiunei, ca ce va fi de facutu cu Bosni'a si Herzegovin'a dupa pacificare.

Dupa Szlávy a fostu chiamatu in audientia, cumu ne spune „Kelet Népe“, si br. Senney, care inca a declarat monarchului, ca sub giurstarile actuale numai Tisza poate se reprezente facia de parlamentu urmarile politice si financiare ale politicei esterioare. Nu scim ce a mai disu si d. de Mailath monarchului, d'er' este destulu de caracteristicu pentru situatiunea Ungariei, ca nu se gasesce nici unulu, care se ia asuprasi a duce la unu capetu politic'a lui Andrásy si Tisza. Acesti'a au bagatu pe unguri in Bosni'a, véda d'er' totu ei, cumu ii voru impacá. Cabinetul Tisza e pedepsitu a suporta primele atacuri ale opositiunei maghiare din parlamentu. Ce va fi dupa aceea, Ddieu mai scie!

Cuventarea conducatorului cehiloru din Boem'a Dr. Rieger.

Cehii indata ce au intrat in dieta au facutu unu proiect de adresa, in care ceru intr'unu tonu forte conciliatu se se modifice legea de alegere dietala in sensulu dreptatii, rogandu-se totodata de monarchu, ca se ia initiativ'a pentru impacarea natiunalitatilor din Boem'a. Spre motivarea acestui proiectu de adresa a tenu Dr. Rieger in siedint'a dietei boeme dela 2 Oct. o cuventare memorabila, din care reproducem partile mai marcante cumu urmează:

In vieatia poporeloru — dice Rieger, — ca si in vieati'a singuraticilor sunt momente, in cari o hotarire, fapt'a unei clipite, decide asupra existentiei loru, si dau directiune intregului loru viitoru; sosescu momente, in cari se arata necesitatea, ca poporele catu si singuraticii se chibziésca, déca nu mergemu pe carari false, si déca aceea, ce credeam, ca ne este spre avantajiu si spre onore, nu ne servește mai multu spre stricaciune, si déca nu cere avantajulu si datori'a nostra de a pasi pe alta cale. Acuma de siguru ca a sositu unu momentu insemnatul pentru intregulu imperiu si si pentru noi. La sudu se petrecu evenimente sangeróse, cari potu se aiba urmari grave atatu in interiorulu, catu si peste fruntari'a monarhiei. Mi va fi d'er' ertatu a intrebá pe inalt'a casa, ca ore n'a sositu si pentru noi locuitorii acestui regat, n'a sositu si pentru poporele locuitorie in acesta tiéra momentulu, in care trebuie se ne gandim la o schimbare a lucrurilor si la aceea, ca ore activitatea nostra de pana acuma fost'a ea in adeveru pentru noi amendou folositória, ca ore institutiunile, sub cari amu traitu pana acuma, favorisatuneau progressulu spiritualu si materialu.

Dupa ce arata apoi ce nefructifera a fostu actiunea dietei, si ca caus'a a fostu numai ceart'a intre nemti si cehi, continua Rieger :

Domnilor ! Se iau-mi luati in nume de reu reprivirea acesta, n'a fostu scopulu meu de a face imputari, m'a condus la acesta, Dumnedieu 'mi este martoru, convictiunea, ca este necesaru de a judeca ce amu facutu pana acuma, deca in adeveru amu si intrebuintiatu autonomia nostra in mesura cuvenita, si deca amu dobenditu resultate cumu ar trebui se ni le dorim. Domnilor ! Credu, ca in privint'a acesta veti fi de parerea mea. Dece este inse asia, atunci trebuie se ne intrebamu, unde este caus'a, ca activitatea nostra constitutionala a adusu pana acuma atatu de puçine fructe ? Domnilor ! Amu cugetatu despre acesta si amu venit la convictiune, ca mai cu séma neintielegerea intre noi, ca cert'a indelungata intre cele doue némuri ale tieri este caus'a principală a acestui resultat nefructifer. Ve intreb, este óre hotarit dela sorte, ca cele doue popore, cari locuiesc ti'r' a acest'a, se fia in veci inimice intreolalta si se nu faca altu-ceva, decat se supraveghie unulu pre celalaltu, se se pazesc uul de celalaltu, spre a nu avé paguba ? Este óre adeveru aceea, ca ursit'a a destinatu pe unulu de ciocan si pe celalaltu de nacovala ? Eu nu sunt de acesta parere. Din contra sunt convinsu, ca trebuie se succeda bunei vointie nostra comune, intielegerei nostra comune si simtiului nostru de dreptate a crea asemenei institutiuni, cari ar' face impossibil ori-ce scurtare a celorulalte nationalitatii, cari ar' fi astfelui intocmit, ca fiecare nationalitate, se decida de sine statutoriu, ca Curia nationala asupra intereselor sale proprie, cari au unu caracteru iminentu nationalu. Dupa tóte aceste meditatiuni am venit la convingere, ca nu amu apucatu pe drumulu celu bunu si ca numai pe calea impacare, nu prin maiorisare, ci prin apropiare si intielegere reciproca potemu se procuram tieri o pace durabila (Vyborne ! se traiésca.)

Ve intreb cine din noi a castigatu din starea de facia a lucrului ? Boemii cehi de siguru nu. Dér' intreb ce a folositu cert'a si legea electorală nedrépta nationalitatiei germane. Diuaristic'a sustiene, ca nemtilor li se cuvine hegemonia asupra elementului slavic. Asi intrebă pe economulu némtiu séu pe cetatianulu némtiu din Boem'a, ca óre a simtitu si elu vreodata, ca este unu hegemonu ? (Vyborne !) Mai departe l'asiu intrebă, ce castiga elu de aici ? Eu nu potu vedé vre-unu castigu mare, si deca va aruncá o privire asupr'a carticalei de contributiune, atunci se va convinge, ca acuma platesce de diece ori mai multa dare, decat a platit acumu 20 de ani, inainte de ce eră hegemonu (ilaritate) si probabilu, ca va marturisi, ca hegemonia lui este pré scumpa. Cumu se vede dér', tóte acele sunt numai flécuri. Adeveru este numai, ca noi prin cert'a acest'a n'amu profitatui nicairi, ci amu suferit dauna ambele parti si cu deosebire inca altcinev'a, si adeca patria nostra comună, regatulu nostru Boem'a, care prin acest'a si-a perduto mai tóta greutatea politica. (Vyborne !) Este asta o stare naturala, deca o tiéra mare, care se numesce margaritariulu monarchiei, deca cuventulu à 5½ milioane de ómeni, cari sunt atatu de culti si se destingu prin activitate spirituala si materiala, si prin aceea, dorere, ca platescu dari mari, nu are se decida in tóte afacerile mai insemnate din vieti'a politica a Austriei ? 'Mi veti dă dreptulu, deca sustieni, ca si aci s'a arestatu, ca : „Duobus litigantibus tertius gaudet.“ Domnilor ! Natiunea maghiara, e necontestabilu, nu se poate asemena cu noi boemii in privint'a lucrului spiritual si materialu, este cu tóte aceste mai presus de ori-ce indoieala, ca ginta maghiara are prepondere in politic'a Austriei. (Vyborne !)

Domnilor ! Boemii, germani si cehi, eu credu, ca in data la incepstu amu avutu totu aceeasi parere asupr'a cestiunei orientale si asupra modului, cumu se fia tractata, dér' cert'a dintre noi nu ne-a ertatu se apasamu cumpen'a cu tóta greutatea votului regatului boemu, ca afacerile se fi fostu conduse dupa dorint'a si convingerea nostra. Deorece inse n'amu sciutu se finu un'a in cestiunea acest'a, vomu fi celu puçinu un'a in a plati. (Vyborne ! Ilaritate !) Ca-ci, domnii mei, nolens volens trebuie se platum gresielile, cari s'a facutu si cari pote inca se voru mai face. Vomu trebui se platum in fine si poftele turcesci ale vecinilor nostri unguri si órb'a loru ura in contra slavilor, care este caus'a adeverata si fatala a tuturor acestor neajunsuri (Vyborne !) Vomu trebui se platum tóte aceste si nu numai cu banii nostri, ci si cu sangele nostru. Nu ne este noue tuturor claru, ca lucrurile ar' trebui se ia unu altu mersu, deca regatulu Boemiei impacatu si unitu in intru si-ar' aruncá votulu seu in cumpena intemplierilor politice ? Bohem'a unita de siguru nu ar' fi concesu, ca interessele ei se fia jertfite intereselor altor tieri straine, si ceea-ce si-ar' fi pastrat in modulu acest'a, aceea le-ar' fi venit u spre bine in parte egala atatu locuitorilor nemti, catu si cehilor din tiéra acesta si acesta ar' fi avutu pentru némtiulu din Boem'a mai mare valore de catu pretins'a s'a egemonia Adeveratu, ca avemu trist'a consolatiune, de a nu stă in privint'a acesta mai reu decat elementulu german din Austria. Si acest'a,

desi insemnatu si cultu, trebuie, asia dicendu, se sufere hegemonia maghiara. Spre a poté domni asupra altora, elementulu germanu a trebuitu se-si jertfesa propri'a s'a independentia, a trebuitu se céra protectiunea maghiara. Adeveratu unu mare pretiu, ce trebuie se lu platésca germanii pentru lumin'a ratacitoria : „Hegemonia asupra slavilor !“ Dece ar' fi succesu a inpacá de cu vreme elementele nationale in Boem'a, atunci politic'a austro-ungara ar' fi luatu cu totulu alta directiune, si chiaru si senatulu imperialu, ar' fi avutu alta forma. Am dér' convictiunea, ca intielegerea ambelor popore ale tieri acesteia ar' aduce deodata pacea intregului imperiu, ca-ci deca cele optu milioane locuitori ai Bohemie si ai Moravie ar' fi uniti, atunci le-ar' succede de siguru, a destupta gloria si stralucirea de odinióra a Austriei, ca-ci unu asemenea factoru de progressu că acestu elementu, ca cele 8 milioane, de siguru nu mai are parechia in totu imperiulu. (Vyborne !)

Timpulu e fora indoieala seriosu. Nimenea din noi nu pote dice, ca nu ne voru surprinde evenimente, cari voru respicá dictatulu loru inapelabilu asupra nostra, cari pote nu ne voru mai lasá libertatea a decide cu intrég'a vointia libera, ce o avemu inca astadi. Diu'a de astadi, domnilor, este inca a nostra ! Ceea ce facem u astadi, va fi inca meritulu nostru, séu vin'a nostra ; ceea ce ne aduce diu'a de mane, nu scimu ! Astadi avemu inca inaintea nostra doue feluri de drumuri cu totulu libere, drumulu impacarei si acela alu continuarei luptei. Dè Dumnedieu, că toti se alegemu calea de antaiu ! Dece simtiementulu nostru s'ar' decide in adeveru pentru calea impacarei, atunci se nasce intrebarea, in care modu potemu se ajungem u mai siguru si mai iute la scopu. Ve recomandam, domnilor, calea acest'a : Ve propunem u adressa cu noi impreuna o rogar catra Domnitorulu nostru, că se binevoiesca a luá in man'a sa propria unu opu atatu de insemnatu pentru patria nostra si pentru imperiulu intregu, si a fi mediulocitoru pentru că se se aplaneze odata cert'a, ce a domnitu pana acuma in regatulu nostru. Domnilor ! Noi nu cerem nicidecum o octroire, ca-ci ea ne-ar' folosi puçinu, si dupa convingerea mea noue ne pote ajuta numai bun'a intielegere, si deca vomu fi convinsi si unii si altii, ca institutiunile, cari le acceptam, nu nedreptatiescu pe nici unulu dintre noi, numai atunci va domni la noi pacea adeverata, si numai atunci activitatea nostra constitutionala va fi fructifera.

Dupa aceea Rieger vorbesce despre articolele fundamentale dicendu, ca nu este intentiunea sa nici de a le laudá, nici de a le aperá, numai atata voiesce se constate, ca cei mai multi, cari voru se condamne acestea articole fundamentale nici nu le-au cettit. Nu e dreptu ce se dice, ca acestea articole au voit u se desbine poterea armata a statului, din contra ele au cerutu că armata imperiului se fia nedivisata. O alta imputare, ce o facu ungurii articoleloru fundamentale, este, ca ele ar' negá pactulu cu Ungaria si s'ar' pune in contradicere cu juramentulu de incoronare. Acest'a inse nu e adeveratu, ca-ci articolele aceleia nici nu amintescu juramentulu de incoronare ungaru, si in ele s'a citatu o mare parte din pac-tulu ungurescu, din cuventu in cuventu. Acest'a o atinge numai spre a aratá, catu de falsu se judeca cateodata causele politice, si ca numai intielegerea reciproca, nu maiorisarea, nici octroirea, pote aduce scapare. In fine, dice, ca o initiativa a monarchului, că arbitru intre ambele parti, nu este nicidecum anticonstitutionala, si ca nimenea nu va dubitá in dreptatea unui asemenea arbitru, in manile caruia depunu Boemii cehi cu incredere afacerea loru, sperandu, ca voru face asemenea si Boemii germani, apoi apeléza la simtiulu de dreptate alu nemtilor si ii róga, că se spriginésca propunerea s'a, de a se adressa impreuna la rege, si finesce asia :

„Domnilor ! Cu deplina incredintare depunu in manile d-vóstra propunerea mea, in sperantia, ca si d-vóstra veti votá pentru impacare si ca sunteti condusi si d-vóstra impreuna cu mine de dorintia, că pe bas'a dreptului egal, se se stabilésca intre noi o intielegere, cumu se cuvine unor frati adeverati si fi ai patriei, si că acest'a intielegere se se realizeze prin mediulocirea Imperatului si Regelui nostru comunu.“ (Vyborne ! Hoch !)

Luptele in Bosni'a si Herzegovin'a.

„Polit. Corr.“ publica o scrisoria din 29 Sept. dela fruntari'a serbo-bosniaca, care descrie situa-tiunea dupa desastrelle din urma ale insurgenilor. Estragemu din ea urmatóriile :

Descompunerea in taber'a insurgenilor e la ordinea dilei. De candu trece corpulu generalului Bienerth ap'a Sava, malcontentii mohamedani incepura a parasí flamur'a insurentiei. Dela Tuzla, Zvornik si Bjelina fugira vr'o 3000 insurgenți in Serbi'a, vr'o 5000 in pasialicul Novi-Bazar si in Serbi'a-vechia, ér' vr'o 800 insi in Albani'a, incatul combatantii insurgenți impuçinati se descurageara si-si parasira pozitiunile, ceea ce audiendu cei din taber'a insurgenilor, chiaru si elementele cele mai fanatice din ei se ingrigira

de scapare, agitatorii fugira prin paduri si puçini pestea Drina, in catu numai poporatiunea cea mai linistita remase pe acasa, cari si tramisera deputatiuni la comandanii imperatesci, recomandanduse gratie imperatului Francisc Iosifu. Din momentulu tramiterei acestor deputatiuni, cari constau din mohamedani si chrestini, Chrestinii din Zvornik si Bjelina luara asuprasi a veghiá asupra securitatii publice, si asupra tuturor intaririlor si a materialului de resbelu.

Chrestinii notabili din Zvornikulu-mare, Iovo Pivnicu, Djoco Popovics s. a. deschiarara mohamedanilor, ca generalii imperatesci nu dau credientu descihariatiuilor de supunere, deca nu voru pasi ei chrestinii in capulu trebilor publice, ba deca voru se-si asecureze avearea si viaenia, se nu concéda, că insurgentii se intre in cetate, ci cetatiu'a, cu tóte armele, tunuri si munitiune se o dè pe man'a chrestinilor. In contra intieleptei acestei pretensiuni a chrestinilor se opusera 2 hogi'a si unu muezinu, inse acestia remasera in minoritate, reesindu chrestinii cu propunerile lor, la cari se alatură si Caimacamulu. Numai, dupa ce chrestinii se facura in fapta domni preste citadela, tramisera deputatiuni la generalii imperatesci. —

Scirile ce sosescu din Albani'a sunt forte nelinistitorie si deca se adeverescu apoi nu intielegemu, din ce modu va se pote trupele nostra se puna man'a in tómn'a acest'a si pe pasialicul Novi-Basar, care pare a fi plin de insurgenți armati din crestetu pana in talpi, unui diuariu i se scrie despre acest'a :

Iritatiunea, ce domnesce in Albani'a in contra chrestinilor, cu deosebire inse in contra austriacilor, crese din di in di. In Scutari se adunara o multime de mohamedani armati inaintea casei arnautului Codelli, unde locuiesc consulul general austro-ungar d. Lipici. Ei amenintiara acolo pe representantele austriaci ; 'lu acusara, ca ar' fi conspirat pe ascunsu cu cativa siefi muntenegrini cu scopu de ai indemná pe acesti'a, că se atace cetatea pe partea apei si se o iè in posessiune. Hogia Ibrahim dela giam'a Mustaf'a provocă in tórgu pe poporulu adunatu, că se sacreze pe consululu austriacu. In Bosni'a, disse Hogia, austriacii omóra pe coreligionari nostri cu sutele, se le mesuram dér' totu cu aceea-si mesura, ochiu pentru ochiu. Comandantru militari Hussein-pasi'a, care numai posedea nici o autoritate in Scutari, a tramsu spre paz'a consulului doue companii de infanteria. — Din cele 12 bataliune, ce se afla in Scutari, 7 au plecatu la ordinulu ligei albanese la Prizenc. Lig'a dispune astadi de peste 45,000 combantanti, cari forméza acuma 80 tabore (bataliune) in 7 cor-puri mai mari. Pórt'a a incunosciintiatu confidentialu pe guvernulu austriacu, za nu mai are nici o influentia asupra masselor poporului din Albani'a, adresandu-i totodata cererea formală, că Austro-Ungari'a se renuntie deocamdata la ocuparea pasialicului Novi-Bazar, ca-ci la dincontra se pote asteptá la mari lupte, de óra-ce nu de multu au fostu concediat in provinci'a aceea multi mustehafizi si redisi, cari si-au servit anii de milita, si cari acuma, neavandu alta esistentia, se voru inrola toti in óstea ligei albaneze.

A lbanesei s'a organisatu nu numai in privint'a militara, ci si in privint'a politica. Nu de multu unu fruntasiu albanesu catolicu dintre cei mai cu influentie, cu numele Pasco Vossa, a desfasuratu intr'unu diaru politiciu in Vien'a programul politiciu alu semintiei albaneze. Acestu programu contine urmatóriile puncte : 1. Nici unu petecu de pamantu albanesu se nu fia aneacsu de vre-o natiune straina. — 2. Din vilaietele de Scutari, Kossovo si Ianina, se se formeze o singura provincia. — 3. Administratiunea si justitia se se incredintize albanesilor. — 4. Consiliarii comunali de sandjacu si consiliulu generalu se se aléga prin sufragiulu universalu, fora deosebire de rangu séu religiune. — 5. Limba albanesa se fia limba oficiala in administratiune si la judecatorii. 6. Se se formeze o milita nationala din 200 de bataliune, in cari se fia inrolati toti barbatii apti de arme de ori-ce confessiune ar' fi. — Formulatoriulu acestui programu observa, ca intre albanesii catolici si cei musulmani nu a avutu locu niciodata vre-o certa.

Fagarasiu, 3 Octobre a. c.
(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

(A duna area municipală a comitatului Fagarasiu) s'a tienutu in 30 Sept. a. c., cu care ocasiune s'a pertractatu mai multe obiecte de interesu publicu. Intre altele veni la pertractare o cerere pentru infinitarea unei a 3-a farmacie in orasulu Fagarasiu. Notariulu publicu Zagoni vorbesce pentru infinitarea unei a 3-a farmacie, facendu in asta privintia o propunere formală din punctu de vedere alu numerului poporatiunei. Contra acestei propunerii vorbescu vicariulu Micu, preotu ref. Panczel si adv. Romanu din motive, ca in unu orasieu cu 5000 locuitoru că Fagarasiu, considerandu, ca poporatiunea comi-

tatului in numeru precumpanitoriu consta din tineri, cari ca in tota lumea asia si aici nu prevoiesc a sci de medicamente din farmacia, nici de medicu, preferindu medicamentele de casa, cu cele doue farmacii de pana acum a orasului este provadit mai multu decat cere trebuintia, ca-ci din inmultirea farmaciilor tocmai asia de puçinu pote resulta o reducere a preturilor medicamenteloru ca din inmultirea birturiloru eftinatatea vinului. — Tote au fostu vorbite inse in ventu, ca-ci majoritatea nu s'a potutu abate dela ficsa idea a „eftini“ medicamentele prin sporirea numerului farmaciiloru, ignorandu viulu exemplu celu aveau inaintea ochiloru, adeca numerul celu mare de birturi in comun'a Fagarasiu, cari nu numai ca au scadiutu pretiul beuturiloru, ci diu contra aceleia sunt si mai scumpe si mai reale ca in alta localitate, unde lipsesc acest'a fericire.

Dupa aceasta a venit la rondu alegerea unui medicu cercuale, alegenduse dintre doui candidati israelitul Dr. Moritz Klein. Nu potu a nu observa cu multa parere de reu, ca tractamentele (cinstele) urmate inainte si dupa alegere pe facia dau unu tristu atestatu despre aceea, ca la noi alegerile de ori-ce natura nu se mai potu efectua fora poternica influentia a lui Bachus.

Adress'a comitatului Brasovu catra ministeriu pentru infinitarea garei drumului feratula Predealu pe teritoriul dincöce de frunta, impartasita acestui municipiu spre partinire a provocatu desbateri animate. Notariulu publicu Zagoni propune din motive „ale interesselor de statu“, ca municipiu intr'o adresa analoga se se alature la cererea Brasovului. Contra acestei propuneri vorbesu Micu si Romanu; cest'a din urma si esprima parerea de reu, ca adi domnesce unu usu forte latitu, ca sub masca interesului publicu si de statu se ascundu interesse locali, cumu s'au intemplatu si cu adress'a Brasovului, unde oratoriul nu vede, decat unu interesu localu, deci neafandu nici unu motivu plausibilu pentru opiniunea lui Zagoni, face propunerea a se luá simplu la cunoscinta ceea ce majoritatea primesce si se enuncia la valore de conclusu.

In curcurile mai inalte oficiale ale comitatului domnesce unu spiritu ostilu in contra scolelor romane confessionali. Aceasta s'a dovedit si de astadata. Comun'a Arpasului inferioru a redicatu pe spesele sale unu frumosu edificiu de scola din materialu solidu cu redicatura, i lipsesc inse usi, ferestrii, pavimentu si mobiliariulu necesariu. Deci in lipsa altoru medilöce, cere concessiunea a poté contracta unu imprumutu dela „Albin'a“ de 1000 fl. v. a. Notariulu primariu Sándor cetesce propunerea comitetului permanentu, prin care se respinge cererea comunei, ca-ci ea ca atare nu ar' fi datoria a sustiné scola confessionala si apoi si din causa, ca comun'a nu este in stare nici asi acoperi numerosele sale spese de administratiune. La aceasta ia cuventulu adv. Romanu si dupa ce 'si esprima parerea de reu a audi chiaru dela comitetul permanentu astfelui de principiu ostilu scolelor — observa, ca in comun'a numita nu esista scola comunala, ci numai o scola confessionala, ca in sensulu legei comun'a nu numai are dreptul a dotá scola seu scolele sale, der' este chiaru datoria la intretinerea scoliei; apoi considerandu, ca in contra conclusului adusu de reprezentanti'a legala a comunei nu s'a inaintat nici unu recursu — oratoriul dice, ca adunarea nici n'are dreptu a respinge cererea motivata a comunei. Dupa ce comitele supremu inca 'si da opiniunea in sensulu respingerei cererei, adv. Romanu dechirara, ca ar' fi o péta negra pe intrég'a adunare, deca comunele sar' impiedecă in locu de a se anima pentru cultura poporului. — Dupa aceasta dechiaratiune comitele supremu intervine spre a aplana lucrul si in fine enuncia la valore de conclusu concederea contractarii imprumutului.

[Va urmá.]

Din camer'a romana.

Copurile legiuitorie romane si-au inceputu activitatea meritória abia dupa ce a sositu presedintele consiliului d. I. Bratianu dela baile din Franzensbad, unde s'a intrematu pe deplinu. Adunarea deputatiloru a tienutu deja vre-o cateva siedintie. Sambata a desbatutu in siedintia secreta, Dumineca senatulu a avutu inca o asemenea siedintie si eri camer'a a tienutu érasi siedintia publica. In siedintia dela 23 Sept. v. d. ministrul de externe Cogalniceanu a rogatu adunarea se binevoiesca a numi o comisiune, care se studieze actele diplomatice, pe cari le-a comunicat si apoi

se redigeze unu proiectu de inchiaiere. Asupra acestei propuneri urmara óre-cari discussiuni; asia intre altele dep. Furculescu a cerutu, ca ministrul se prezinte tote actele in privint'a cestiunei importante a tractatului din Berlinu, pentru-ca camera se véda, deca guvernulu in adeveru a aparatu interesele tieriei cu tota dibaci'a receruta. Camer'a se se intrunesca der' intr'o siedintia secreta, unde se discute cestiunea si apoi se numesca acea comisiune, pe care o cere d. ministrul de externe, combatte opiniunea domnului Furculescu, rogandu pe deputati se despartiesca cestiunea in doue, se hotarásca antaiu cestiunea obiectiva: tractatul dela Berlinu, si apoi se se ocupe cu cestiunea subiectiva, esaminandu deca guvernulu a aparatu bine seu nu interesele tierii. Astazi — disse ministrul — ve conjuru se ne lasati la o parte pe noi si se vedeti esclusiv de ceea ce a hotarit Europa cu tiéra nostra; se nu uitati, ca Europa a hotarit si despre sortealor tierii multa mai poternice decat a nostra si unde interesele ei erau multa mai mari, decat la noi, si cu tote acestea acele tieri au fostu silite se se supuna. De aceea facu apel la patriotismul dv., ocupati-ve acuma de tiéra, numai de tiéra. Puneti tiéra in pozitie de a sci in fine ce este. Astazi suntemu intr'o stare completa de nesigurantia. Avem independentia si cu tote acestea unele poteri ni-o recunóscu, altele inse nu ni-o recunóscu. Suntemu astfelii intr'o situatiune nehotarita. Ve rogu der' inainte de tote, cercetati cu sange rece tractatul dela Berlinu si vedeti, cumu trebuie se facemai bine pentru fericirea viitorului si drepturilor nostre.

T. Maiorescu impreuna cu vre-o cativa ómeni politici de ai sei din camera, este de parere, ca mai inainte de a hotari acest'a camera ceea ce este de facutu in privint'a tractatului de Berlinu, va trebui se hotaresca, deca ea este chiamata a se pronunciá asupra acestui punctu seu, cu alte cuvinte, deca nu este momentulu de a se face unu nou apel la tiéra (alegandu o Constituanta.) D. ministrul-presedinte Bratianu dice, ca discutiunea e de prisosu, de óre-ce guvernulu aderéza la ori-ce hotarire a adunarii. Antaiu camer'a trebuie se hotaresca, care este procedura si apoi se discute cestiunea in fondu. — D. N. Ionescu dice, ca mai antaiu suntemu datori se ne felicitam cu totii, ca amu auditu incaodata vocea simpatica a onorabilului presedinte alu consiliului. (Aplause.) Dupa aceasta d-s'a sustiene, ca nu camer'a trebuie se vina se propuna unu proiectu de resolutiune guvernului, ci guvernul trebuie se spuna de asta-data camerei, ce trebuie se faca. Se cetesce apoi propunerea d-lui Furculescu, ca: „Adunarea se se declare in siedintia secreta, spre a ne poté mai bine sfatui, ce este de facutu in urm'a celoru statuite in privint'a tieriei nostre de congressulu de Berlinu.“ Aceasta propunere se primește si adunarea se constituie in comitetu secretu, redicandu-se siedintia publica la órele 3 d. a.

Romanii din Dobrogea.

Sub acestu titulu publica „Romanulu“ din „Romani'a literara“ dela 1856 unu tractatul interesantu, scrisu de d. I. Ionescu, care in anul acel'a (1856) intr'o caletoria de $3\frac{1}{2}$ luni in Dobrogea, a facutu studii speciale asupra poporatiunei de acolo. Mai antaiu spune in acelu tractat, ca Dobrogea, care se intinde in Dunare si in marea negra intr'o lungime de 100 de óre, cuprindendu peste 1000 de leghe patrate este, asia dicendu unu magazinu de monumente antice. Din distantia in distantia, forte aprópe un'a de alta, pe mobile si pe dealuri, se vedu ruinele cetatiilor romane, atatu pe tierurile marei catu si pe malul Dunarei, ascunse in midiulocul tieriei se vedu atatu de multe mobile naturale si artificiale, incatul de le amu privi, ca morminte de osti, din care multe si sunt, amu poté intr'adeveru dice, ca „romanulu in Dobrogea calca pretutindenu pe ruinele marirei strabuniloru sei...“

Dobrogea infacișiza cea mai curioasa adunatura de nemuri deosebite, dintre cari romanii impreuna cu turci facu mai multu ca jumetate a poporatiunei. Alaturea cu 15 mii si mai bine de familii de tote celealte nemuri la olalta, romanii impreuna cu turci se socotescu peste 15 mii si mai bine de familii. Nemurile venite in Dobrogea au gasit acolo unu pamant bunu si forte roditoriu. De-si nu este mai roditoria decat Moldova, inse in privirea indemnariloru negotiului Dobrogi'a este cu multu mai favorit decat densus'a. Dela mare la Dunare si pe malul ei pana la Silistra, se afla 71 de sate romaneschi. Romanii

sunt asiediat la polele codrilor si pe malul apelor, ca-ci loru le place umbr'a de codru verde si recorea de apa limpede; la altu locu se nui cauti, ca nu-i gasesc. Statistica aratatoria de numerul sufletelor si de avere celor 3656 de familiile de romani este urmatorea: 4603 barbati; 4728 femei; 6789 baieti; 8367 fete; 1800 juni feciori; 1744 fete mari. Acestea au o avere, in vite, in miere si in ulei, ce se poate preti la 15 milioane 410 mii si 5 sute de lei. Buffon dicea: „alatura cu o pane crește unu omu, si acestu reportu, intre inmultirea romanilor si avere loru se vede si din datele statistice de mai susu. Ele ne sunt o dovada, ca starea materiala a tieranului romanu in Dobrogea, in asemenea chiaru cu aceea a romanilor din tiéra romanescă, se poate socoti, ca ajuns la celu mai inalt gradu de inflorire. Privind la romanii din cele 78 de sate ale Dobrogei ii afiamu, ca sunt veniti acolo din tote tierile locuite de romani: Din Basarabi'a, din Moldova, din Bucovina, din Banat, din Ardeau si mai alesu din tiéra romanescă, alcatuindu asia mai in fiecare satu o Daci'a in miniatura. Trebuie inse se facem o deosebire intre poporatiunea romana statornicu asiedata in tiéra si intre cea pastorescă, care vine acolo pentru pasiunatul turmelor sale, din angustimile muntiilor Ardealului. Lucru de mirare, cumu romanii dobrogeni au ajuns aici in scurtu timp la-o asia buna stare...“

„Totu cei lipsesc romanului in Dobrogea este panea sufletescă. Traindu omulu in bine si indestulatu fiindu in nevoie cele trupesci, vine apoi de se simte patrunsu si de celealte nevoi, mai sublime, pe care asemenea elu cata a si le indeslătă; asia pretutindenea romanii in Dobrogea simtu nevoia de dascali pentru a dă invietatura filioru loru. In cateva sate amu si gasit dascali, pe care i tienu ei cu cheltuiela loru. Este cutare satu, care a amblatu si nu s'a lasatu pana n'a furat din tiéra romanescă unu bietu descalu, pe care lu tienu romanii in sinulu loru mai bine de cum ar' fi in sinulu lui Avramu.“

Romanii acolea romanisëza pe tote poporele impreuna locuitore in densii. Tote nemurile celealte vorbesu limb'a romanului: cu turci si cu tatarii eu m'am intielesu in vorba romanesca; in biserică, si chiaru pe unde sunt bulgari, popii totu in romanesce canta si citeșeu. Acum dela sate romanisarea a strabatutu si prin terguri: asia, in cetatea Silistra, romani, cari sunt mai puçini la numeru, au facutu si pe bulgari si pe greci a ascultă in romanesce rogozatiunea disa de pop'a grecu; in scol'a orasului, zidita si tienuta cu chieltila celorulalte nemuri, dascalulu, care este bulgaru, invétia pe tineri in limb'a romanescă, ca un'a ce este intelésa de toti. Aceste si alte asemenei fapte sunt o viua dovédă despre desvoltarea, la care poate se ajunga romanulu nostru, candu se afla in impregiurari priintiose, candu este in stare de a lucra din tota anima pentru sine si ai sei. Ce ar' lipsi óre romanului din Dobrogea, seu, mai bine dicându, cum ar' intrece elu pe romanulu din principate, candu dela elu ar' poté trage aceea cei lipsesc acolo, adeca: cultur'a sufletescă si desvoltarea natională!“

Societatea academica romana.

Siedintia dela 16 Septembrie. — D. presedinte, observandu, ca societatea nu este in numerul reglementariu, spre a luá decisiuni, si ca aceast'a provine din cauza, ca mai multi membri facu parte in corporile legiuitorie, propune in conferinta, deca nu e bine a se tiené siedintele dimineti'a inainte de amedi. Membrii presenti convine a se aduná la 9 óre dimineti'a. Dupa aceasta adresandu-se intrebare comisiunilor si sectiunilor, deca au lucrari gata, acestea au promis a'si aduce reporturile in ordinea urmatória:

Pe Marti: reportulu asupr'a manuscriptului „Tieranulu romanu“, reportulu asupr'a revisiunei compturilor si acel'a asupr'a bibliotecii. Pe Mercuri: reportulu asupr'a manuscriptelor de traductiuni din limb'a elena, acelu alu comisiunii de revisuire a dictionariului si acel'a pentru cartea cea mai buna.

Secretariul generalu aducându aminte sectiunei istorice despre colectiunea basmeloru adunate de d. Hintescu si mai multi membri din acea sectiune arestandu, ca acestea nu potu fi de competenti'a ei, se indreptăza la sectiunea filologica. — D. presedinte recomenda sectiunilor se se ocupe si se propuna concursurile pentru anul viitoru. Dupa aceasta membrii se retragu in comisiunii si se ocupa cu lucrările loru respective pana la $5\frac{1}{2}$ óre p. m.

Siedintia dela 18 Septembrie. — Se comunica, ca d. pictor Hentia a adus portretul lui in oleiu alu

cav. C. Stamat, membru incetatu din viézia alu societatiei, spre a se adauge la galeria societatiei. — Se recomanda a se avé in vedere la facerea budgetului atatu plat'a acestui a catu si ale celorulati membri incetati din viézia.

Societatea, nefindu in numeru spre a poté tiené siedinta, se reguleza ordinea de di pentru siedint'a publica de Jou in modulu urmatoriu: D. I. Ghic'a va tiené o disertatiune avendu de titlu: „O mulu si incep putulu seu.“ D. Odobescu va continuá studiulu seu asupr'a „Cununie i dela Noro-Cerkask. D. Baritiu va citi o disertatiune, intitulata: „Critica filologica.“

Dupa acésta se anuntia sosirea ladiei cu carti anunçata de d. generalu Adrianu, pentru care se decide a i se adressá multiumiri. Ér' membrii imparitii in comisiiuni si sectiuni se occupa cu lucrarile loru respective pana la 12 óre.

Siedint'a dela 19 Septembre. — Se comunica, că directiunea museului a tramsu unu exemplar in auru, in argintu si in arama, din medalia bisericiei sf. Dimitrie din Craiov'a. Se recomanda d-lui I. Sturdza spre a le depune in lad'a colectiunilor. — Se deschide discutiune despre óra, in care se se tienă in siedintia publica de Jou. — Se admite a se tiené totu la 2 óre p. m.

Se ceterce o petitiune a d-nei Veronic'a Macsimu, prin care aréta, ca nu se multumesce cu decisiunea luata de societatea in privint'a licuidarei dictionariului si a glossariului, ca d-nei nu primesce exemplarele ce i s'a repartit, ca nu are nici unde se le pastreze nici ce face cu ele, rogandu pe societate a o compensa banesce pentru valórea loru. — D. Babesiu luandu cuventul, dice, ca ori catu societatea ar' recunóisce meritele tericitului ei colegu Macsimu, situatiunea financiara nu o érta a'i luá in consideratiune cererea, ca-ci de i s'a plati exemplarele téte, s'a' impovorá budgetulu cu lei 60,000. — D. Laurianu, arestandu laborele cate a pusu repausatulu Macsimu in lucrarea acestei opere, si care 'i-a struncinatu sanetatea astfelui, in catu l'a dusu si chiaru la mormentu, crede ca ar' fi justu se revina la discutiune, avendu in vedere, ca petitiouar'a nu cere ajutoriu gratuitu, ci compensare pentru valórea exemplarelor, ce i s'a datu si cu care nu scie ce va face. — D. Baritiu crede, ca in acésta causa i se pare discutiunea fora folosu, asiá precum societatea a luatu o resolutiune definitiva. — D. Odobescu cere se se continue discutiunea, pentru că situatiunea, ce se creéza delegatiunei in facia cu declarati'a d-nei Macsimu, va deveni superatória. — D. Maniu observa, ca déca d-na Macsimu va starui in opunerea s'a, delegatiunea va face a indepartá dela societate ori-ce respundere pe cale legala pentru depositu involuntaru. — D. Sionu dice, ca dupa argumentele ce s'a invocatu, si dupa discutiunele ce s'a urmatu, societatea nu pote face mai multu pentru d-na Macsimu, adeca de a'i dá 5000 lei pentru un'a suta exemplare din dictionariu si glossariu: incheia cu propunerea, că se se lase timpu de cugetare d-nei Macsimu celu mai puçinu trei luni de dile, si déca in intervalulu acest'a d-ei nu va luá vre-o decisiune, atunci delegatiunea se aiba a recurge la midiulce legali.

Se pune la votu luarea in consideratiune a petitiunei si se respinge.

Se pune la votu propunerea d-lui Sionu si se primește cu majoritate.

La ordinea dilei reportulu comisiiunei pentru manuscriftulu concursuale „Tieranul romanu“. — D. Ionescu declara, ca de si face parte din comisiiune, dér' fiindu, ca a fostu nevoit u se se absenteze si candu a venit, a aflat reportulu gat'a si nici n'a avutu timpu a'lui ceti, se reserva a se pronunciá pana a nu'l ascultá. D. Sionu dà lectura reportului seu. — D. Babesiu apretiuindu votulu atatu de bine formulatu alu comisiiunei si manecandu firesce numai din datele relevante de acel'a trebuie se recunóasca meritulu operei, corespunderea ei pe deplinu la conditiunile concursului, prin urmare trebuie se consimtia la premiare. — D. Ionescu luandu cuventul, dice, ca nu se pote associá cu comisiiunea pentru redactiunea acestui reportu, fiindu ca nu vede prin elu desvoltata indestulu partea filosofica a operei, spre a poté aprecia, déca ea a respunsu cu deplinete la program'a si dorint'a ce a avutu societatea, candu a propusu acésta thesa; crede, ca nu e destulu de motivatu si cere a se face mai desvoltatu. — D. Odobescu respunde, ca e deplinu multiumitu de reportu, ca nu vede necesitate a se face altulu, ci asupr'a partiei filosofice, despre care vorbesce d. Ionescu, se discutamu si astfelui se constatamu adeverulu spre a ne convinge. — D. Aurelianu nu afta practicu modulu propusu de d. Odobescu, ci déca societatea se va pronunciá, ca reportulu nu e satisfacétoriu, se insarcineze pe insusi reportulu seu a'lui preface. — D. Sionu respunde, ca timpulu nu'i permite a face unu nou reportu, ca d-lui a crediutu, ca e destulu a face analis'a operei si calitatile ce au convinsu pe comisiiune despre meritele ei; ér', déca societatea nu se crede satisfacuta, este gat'a a lasa sarcin'a acésta asupr'a d-lui Ionescu.

Óra fiindu inaintata, discutiunea se amana pe Joi diminéti'a.

D i v e r s e .

(Scrisore de multiamire.) Dlu Ioanu Pedure ne impartasiesce tecstulu unei

scrisori de multiamire ce a primit'o dela ministrul de resbelu comunu din Vien'a pentru concertulu ce l'a fostu arangiatu in lun'a trecuta in favorul familialelor reservistilor chiamati sub stégu si a ranitilor din Bosni'a, care concertu a avutu unu venitul curatul de 230 fl. Scrisorea memorata suna asa: — „Domniei Sale Domnului Ioanu I. Pedure in Brasiovu — Vien'a 24 Sept. . . , Ministerul imperial de resbelu se simte indatoratul a multiamii in modulu celu mai caldurosu Domniei Vóstre pentru concertulu arangiatu in favorul familialelor reservistilor chiamati sub stégu — alu caruia venitul curatul de doue sute si trei dieci florini s'a inaintat la destinatiunea s'a — si a ve rogá, se aveti bunatatea a mediuloci tuturor acelora, cari au participat la acésta ofranda patriotică, multiamirea ministerului imperial de resbelu. — By landt L. M. m. p.

(Deputatiunea adunarei poporale din Budapest'a) a fostu primita de catra ministrul Tisza la 3 Oct. Helfy a condus'o, adresanduse catra ministru in numele cetatianilor capitalei, cari ingrigiti peste mesura asupr'a evenimentelor, considera ocuparea Bosniei, că desastruoasa. D. Tisza ia respunsu inse, ca nu considera hotarirea meetingului că o manifestare a cetatianilor capitalei, dela cari nu crede, ca Helty ar' fi primitu vr'unu mandatul. Apoi dice, ca guvernul n'a lucratu in contra principiilor constitutionale, nici in favorulu slavilor, ceea-ce se pote vedé mai bine din diu'riile panskaviste. „Timpulu nu mai e departe, fini ministrul, in care se va poté dă séma la loculu competinte despre cele in-template.

(Cestiunea ocupatiunei in adunare comitatului.) La inceputul lui Octobre s'a citit u in adunarea comitatului Szatmár scrisorile comitatelor Raab si Somogy in cestiunea ocupatiunei. Politicii satmareni mai исusiti, că cei dela Sómagy, au luat o hotarire diferita. Comitatul Somogy adeca votaze cumu scimu o resolutiune: că guvernul se fia trasu la respondere si trupele se fia retrase din Bosni'a. Adunarea comitatului Szatmár inse a primitu cu majoritate de voturi o modificatiune, dupa care guvernul se fia provocat de catra camera, a espune motivele procederei sale; cu Pórt'a se se incheia o conveniune si ocupatiune se se severiscesca catu mai curéndu, ca apoi indata trupele se fia retrase din Bosni'a. Representanti'a comit. Aradu a condamnatu in siedint'a tienuta totu in diu'a aceea ocupatiunea si a decisu la propunerea vice-prefectului Tabajdi a adressá o petitiune la dieta, si a-o rogá se faga se se parasésca politic'a de pana acum si se se inchiaie o conveniune cu Turci'a. Clusianii, mai iscuti decatuiti, s'a respicatu in siedint'a congregatiunei comitat. Clusiu din 28 Sept. asupr'a scrisorei circulare a comitatului Raab in modulu urmatoriu: „Representanti'a comitatului a intielesu cu parere de reu, ca n'a fostu cu potintia a impedecá ocupatiunea Bosniei; dupa ce inse obiectul scrisorei circulare a remasu inderetulu evenimentelor, se ia la cunoscintia in sperantia, ca dupa ocupatiune nu va urmá o anecsiune. — Proverbiul „Quot capita tot sensus“ se pote traduce in facia acestoru opinii pestritie ale comitatelor cu: „cate congregatiuni, atatea resolutiuni“.

(Festivitati la caderea lui Tisza.) Candu Tisza si a acatiatu principiale facandu-se ministru in an. 1875, a aflatu de cuvintia a lasa se i se arangieze de catra unu mamelecu de ai sei unu conductu de tortie. Acuma, candu guvernul se duce séu mai bine disu, candu trebuie se mérga — serie „Egyetertés“ — au de cugetu mai multi cetatiani din Budapest a serbá acestu evenimentu intr'unu modu orecare. Mai multi alegatori din 2 cercuri de alegere ale capitalei au si tienutu o conferintia spre a se consulta despre acésta. In unu din aceste cercuri s'a decisu, că cetatianii din Budapest'a se fia provocati a illumina ora-siul in séra, candu regele va primi demissiunea guvernului rusofilu din Budapest'a. In celalutu cercu s'a decisu că in diu'a, in care va cadé ministeriulu, se se arangeze o processiune mare.

(Sciri din Romani'a.) Cunoscutulu publicistu italiano si filo-romanu d. Enrico Croce va redige din Bucuresci unu diuariu, ce va apare de 2 ori pe septembra in limba italiana si romana cu titlulu: „La Voce d' Itali'a.“ Numerulu de proba a aparutu. Program'a dlu Croce e de a stringe legaturile de amicitia intre Itali'a si Romani'a, facendu pe romani mai bine cunoscuti italianilor. Suntemu convinsi, ca acésta intreprendere va intimpiná cea mai caldurosa inbraçio-

siare din partea romanilor. — Dupa cumu ne spune „Rom. Lib.“, a sositu dilele acestea in Bucuresci o deputatiune de musulmani din Dobrogea, care a venit u se céra dela guvern, se ia in stapanire acea provincia. Deputatiunea nu se se intérce in Dobrogea, de catu deodata cu armata romana, careia i va servi de calauza. — Aceeasi fóia ne comunica, ca d. V. A. Urechia, deputat din Basarabi'a, a avutu patriotic'a idea, de a propune biouroului camerei acuisitiunea tabloului d-lui Verussi, representandu Basarabi'a, care a atrasu atentiunea capitalei intregi. In urm'a acestei propunerii d. Flev'a, vice-presedintele camerei, a invitatu imediatu pe d. Verussi se transpóte tabloului la adunare.

Cu 1-a Octobre stilu vechiu se incepe un nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIE“
pentru enartalul alu IV-lea 1878 en conditiuni din fruntariu.

Rogam u pe domnil acela, a caroru abonamentu espira cu 30 Sept. st. v., că se grabescă cu renoire lui, că se li se pote tramite foia regulata.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressesle loru esacte, arestandu si post'a cea mai aprope de locul, unde locuiesc.

Scrisorile sunt a se adressa la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Sciri ultime telegrafice.

Vien'a, 8 Oct. Generalul Zach anuntia că gen. Rheinländer a avutu pe inaltimile de lenga Peci o lupta in contra unei numeróse óste de insurgenti. Lupt'a a fostu cu succesu dér' perderile sunt mari: 4 oficieri morti si 5 oficieri raniti, 160—170 soldati morti si raniti. In 7 s'a reluatu lupt'a, detailuri lipsescu inca.

Bucuresci, 8 Oct. In siedint'a secreta a camerei sa primitu o motiune, dupa care Romania a se supune voynicie colective a poterilor si este hotarita a executá decisiunile congressului dela Berlinu.

Constantinopolu, 8 Oct. Ambasadorulu rusu a declaratu marelui veziru, că russii voru parasi Adrianopolulu numai dupa ce Pórt'a va implemente indatoririle cei impune tractatulu din Berlinu, cu deosebire numai dupa ce va cedá teritoriul respectiv Serbiei si Muntenegrului.

Nr. 187 ex 1878.

2-3

C o n c u r s u .

Pe bas'a budgetului pentru anulu 1878/9, votatu de adunarea generala a Asociatiunei transilvane, tienuta in Simleu la 4—5 Augustu a. c. (punctu 27 alu processului verbalu), se publica prin acésta concursu la urmatorile ajutorie:

1. La 5 ajutorie de cate 20 fl., destinate pentru sodali de meseria, cualificati de a se face maiestri.

2. La 20 ajutorie de cate 12 fl. 50 cr. destinate pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pe **25 Octobre** a. c. st. n.

Concurrentii au se-si inaintez suplicile loru la subsemnatul comitetu, provediendu-le, incatul pentru sodali, ci atestatu de botezu si de portare morală, dovedindu totuodata, ca sunt cuaflificati de a se face maiestri; ér' incatul pentru invetiacei, se recere, că suplicele loru, pe lenga atestatu de botezu si de portare morală, se fie instruite si cu adeverintia dela maestrulu respectiv despre desteritatea si diligent'a desvoltata in meseri'a, cu carea se occupa.

Din siedint'a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la 24 Septembre 1878.

Pentru presedinte:

P. Dunc'a.

Pentru secret. II:

V. Petri.

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 9 Octobre st. n. 1878.

5%	Rent'a charthia (Metaliques)	Oblig. rurali ungare	73.—
		Banat-Timis.	77.75
5%	Rent'a-argintu (prumutationalu)	" transilvane	84.50
		" croato-slav.	74.75
Losurile din 1860	111	Argintulu in marfuri	100.—
Actiunile bancei nation.	785.—	Galbini imperatesci	5.59
instit. de creditu	226 75	Napoleond'ori	9.36
Lond'r, 3 iunii	117.75	Marci 100 imp. germ.	57.90

Cu numerulu acésta se inchieia alu 3-lea cuartalu.

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiu Henricu.